

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Економіка та менеджмент:
перспективи розвитку**

**Экономика и менеджмент:
перспективы развития**

**Economics and management:
development perspectives**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 20 листопада 2014 року)

Суми
Сумський державний університет
2014

іноземних інвестицій, та визначення їх граничних значень, дотримання яких не мало б негативного впливу на економіку країни та забезпечувало поступальний розвиток держави в цілому.

Отже, ключовим завданням у процесі побудови вираженої державної інвестиційної політики є залучення такого обсягу інвестицій, який би дав можливість максимально ефективно реалізувати потенційні переваги від припливу фінансових ресурсів, нівелюючи при цьому ризики та мінімізуючи вплив негативних факторів, активізованих інвестиційним процесом.

НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

Костирко Л.А., д.е.н., професор, завідувач кафедри «Фінанси»,
Серебрянська Д.С., аспірант кафедри «Фінанси».

*Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
(Україна)*

Формування в Україні стабільної бюджетної системи, що передбачає наявність ефективних міжбюджетних відносин, є умовою забезпечення не тільки її сталого економічного розвитку, а й, фінансової та політичної безпеки. Тому на сьогодні надзвичайно актуальними є дослідження процесів трансформації міжбюджетних взаємовідносин у контексті реформування адміністративно-територіального устрою територіальної організації органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також у процесі подолання кризових явищ.

Вагомий внесок у розробку і вирішення зазначених проблем здійснили такі вітчизняні науковці як: В.М. Опарін, С.В. Слухай, І.О. Луніна, О.А. Музика-Стефанчук, О.Д. Василик, Ц.Г. Огонь, І.Я. Чугунов, С. О. Булгакова, О. Т. Колодій, Л. В. Єрмошенко, Ю.М. Соловійова, С.І. Юрій та ін. Водночас, не зважаючи на значну кількість досліджень питань реформування бюджетних відносин, на сьогодні залишаються не вирішеними і не втрачають своєї актуальності переважна більшість із перерахованих вище проблем.

На сьогоднішній день досить гостро стає в Україні питання децентралізації влади, та, як наслідок цього, зовсім інший процес розподілу бюджетних коштів. На цій основі повинна бути побудована міцна система бюджетних відносин, що з одного боку тісно зв'язує між собою держаний бюджет з місцевими, а з іншого – являє собою окремі підпорядковані ланки.

В умовах необхідності проведення адміністративно-територіальної реформи та фінансової децентралізації в Україні особливої актуальності набуває пошук шляхів зміцнення власних доходів бюджетів органів

місцевого самоврядування в Україні. Система міжбюджетних відносин України потребує подальшого вдосконалення, виходячи з динаміки фінансово-бюджетних одиниць та соціально-економічних показників розвитку адміністративно-територіальних одиниць на основі вартісних та якісних стандартів надання суспільних послуг.

Слід зазначити, що процес розробки пропозицій щодо бюджетної реформи триває з урахуванням пропозицій фінансових органів регіонів, місцевих органів влади і місцевого самоврядування, громадських організацій з розвитку місцевого самоврядування, народних депутатів України тощо.

Реформування міжбюджетних відносин вимагає також одночасного реформування адміністративно-територіального устрою.

Основними напрямками реформування системи адміністративно-територіального устрою та реформування системи місцевого самоврядування є наступні (рис. 1):

- законодавче визначення поняття та засад адміністративно-територіального устрою України, правового статусу і рівнів адміністративно-територіальних одиниць;
- порядку вирішення органами державної влади та органами місцевого самоврядування питань територіального устрою;
- встановлення критеріїв утворення, оптимізація класифікації, чітке визначення меж адміністративно-територіальних одиниць, децентралізація повноважень влади;
- визначення чіткої схеми розподілу повноважень між органами влади на територіальному рівні;

Що стосується реформування бюджетних відносин, то в цьому аспекті необхідно виділити два основних напрямки:

- 1) вдосконалення бюджетних відносин та податкової системи;
- 2) вироблення більш раціональних механізмів перерозподілу

Українське суспільство та держава потребують змін у системі державного регулювання економіки країни. Вже багато років триває процес формування оптимальної системи міжбюджетних відносин з метою приведення у відповідність делегованих місцевим органам повноважень і виділених для їх виконання фінансових ресурсів, використання оптимального механізму розподілу бюджетних трансфертів між регіонами, надання більшої відкритості та публічності, створення умов для економії місцевих бюджетних витратків і стимулів для перевиконання місцевих бюджетів та розвитку територій. Є певні позитивні успіхи, але реформування не завершено.

Становлення системи міжбюджетних відносин відбувається під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів; змінюються умови, природа та форма міжбюджетних відносин, що потребує адекватних коригуючих заходів

щодо забезпечення ефективності їх функціонування в умовах динамічних змін.

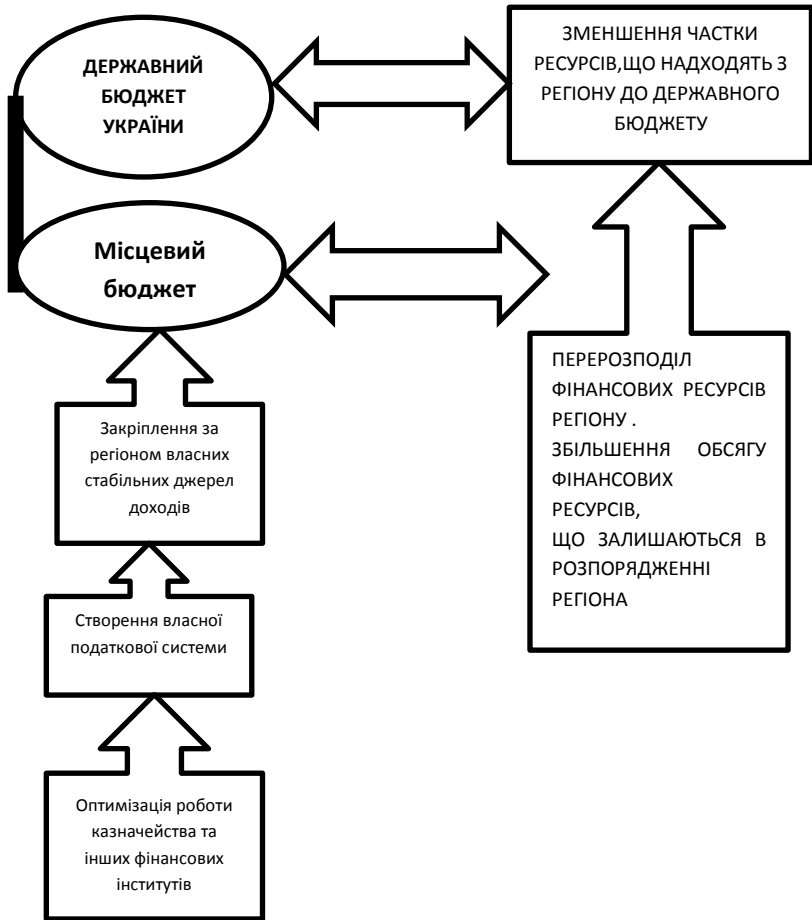

Рис. 1. Розробка напрямків реформування бюджетних відносин в Україні

1. Регулювання міжбюджетних відносин: Україна і європейський досвід : наук. монографія / [за ред. В. Г. Бодрова ; кол. авт. : В. Г. Бодров, О. П. Кириленко, Н. І. Балдич та ін.]. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 296 с.
2. Економічний розвиток і державна політика : навч. посіб. / [кол. авт. : Ю. М. Бажал, О. І. Кілієвич, О. В. Мертенс та ін. ; за заг. ред. Ю. І. Єханурова, І. В. Розпунтенка]. – К. : Вид-во УАДУ, 2001. – 478 с.
3. Розпунтенко І. В. Теоретико-методологічні основи бюджетування в Україні : навч.-метод. посіб. до дисцип. "Бюджетування: парламентсько-політичний контекст" / І. В. Розпунтенко, Л. В. Льченко-Сюйва. – К. : НАДУ, 2012. – 116 с.

4. Бюджетний кодекс України : Закон України від 8 лип. 2010 р. № 2456-VI / Верхов. Рада України. Офіц. вид. // Голос України. – 2010. – 4 серп. (№ 143).
5. Нова архітектура бюджетної системи України: ризики та можливості для економічного зростання : аналітична доповідь / О. О. Молдован, Я. А. Жаліло, О. В. Шевченко ; [за ред. канд. екон. наук, ст. наук. співроб., заслуж. економіста України Я. А. Жаліла]. – К. : Нац. ін-т стратег. дослідж., 2010. – 35 с.

ПРОБЛЕМИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЇ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Кулинич І.А., студент

Сумський державний університет (Україна)

Проблеми попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру набувають все більш гострого і актуального характеру. У всьому світі збільшується занепокоєння у зв'язку з зростаючою кількістю надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру, що зростають кожного року, збільшенням їх масштабів, зростанням втрат і збитків. Ситуація, що складається вимагає вживання заходів щодо вдосконалення управління безпекою. Сьогодні повністю виключити надзвичайні ситуації не можна, але істотно знизити їх число, зменшити масштаби і пом'якшити наслідки надзвичайних ситуацій можливо.

Попередження надзвичайних ситуацій – це комплекс заходів, що проводяться завчасно і спрямовані на максимально можливе зменшення ризику виникнення надзвичайних ситуацій, а також на збереження здоров'я людей, зниження розмірів шкоди природному середовищу і матеріальних втрат у разі їх виникнення [2].

Питаннями попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій природного, техногенного характеру займалися багато українських та зарубіжних учених, зокрема: О. Новікова, В. Пілюшенко, Г. Ситника, В. Шлемко та ін.

За офіційними даними ЮНЕСКО від стихійних лих щорічно страждають більше 226 мільйонів чоловік. З 2000 по 2010 рік більше 680 тисяч людей загинули в результаті землетрусів. Більшість смертей, що сталися в результаті руйнування неякісно побудованих будівель, можна було б уникнути. У період з 2002 по 2011 рік у всьому світі було зареєстровано 4130 випадків природних лих. Вони заповділяли збиток розміром, щонайменше, 1195 млрд. доларів і забрали життя більше 1,117 млн. осіб [3].

Згідно зі звітом інформаційного центру КЛІМАТІНФО, економічні втрати, пов'язані зі стихійними лихами зростають кожного року. Починаючи з 1980 р. втрати зросли від декількох мільярдів до понад 200 мільярдів доларів США у 2010 р.